

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felelős szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Támadás Bakonyi Samu ellen.

Alaptalan vádaskodás.

— február 20.

A kormányellenes sajtó és annak szolgálatában egyik helyi lap is, Bakonyi Samu dr., városunk második kerületének országos hírű képviselője ellen támadást intézett abból a célzattól, hogy általános nagy népszerűségét, ha bármilyen kis mértékben is, megcsonkítsa.

Azt irták ugyanis, hogy azért, mert e kiváló politikus, aki a magyar parlamentnek mindenkor büszkesége volt, a kormányt hazafias munkájában, — a mint ez tőle elvárható volt, — teljes erejével, szívével és nagy hazaszeretetével támogatta, most, bécsi befolyás folytán udvari tanácsosi címmel jutalmaztatnék.

Dr. Bakonyi Samunak ismert puritán egyénisége eleve kizárja azt, hogy ennek a hírnek a józanul gondolkodó emberek csak egy percre is hitelt tudnának adni. Mindazon-

által, — bár ez Debrecen független polgársága előtt voltaképpen felesleges, — mert hiszen dr. Bakonyi Samu ők ismerik legjobban, — kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy ez az egész hirtelés a legalaptalabb rágalom.

Dr. Bakonyi Samu kiváló politikai működésének olyan nagy súlya van a magyar parlamentben, hogy kormánytámadó, hazafiatlan politikai körök, nagyon természetesen, a független politika kiválóságai között első sorban szeretnék népszerűtlenné tenni.

Kétségtelen, hogy ezt a célt szolgálják az elterjedt híresztelések is. E hírek pedig — amint azt már említettük — teljesen alaptalanok és a melyeknek cáfolatául itt közöljük a kiváló politikus nyilatkozó sürgönyét:

„Debreczen“ szerkesztőségének.
Debrecen.

Sziveskedjenek b. lapjukban nevemben kijelenteni, hogy egyes lapoknak kiüntetéséről közölt hírei politikai tendenciából eredő valótlanságok.

Bakonyi Samu dr.

Mi a teendőnk.

Irtá: Szunyogh Mihály országgyűlési képviselő.

Annyi szó esik mostanában a függetlenségi párt jelenlegi helyzetéről és jövőjéről, hogy szinte közhelynek tekinthető már ennek a kérdésnek újra és újra való felélesztése. Pedig szüntelenül foglalkoznunk kell ezzel a kérdéssel most, amikor az átmeneti korszaknak el nem odázható kötelezettségei a függetlenségi párt helyzetét igen nehézé tették az által, hogy a párt kényszerítve van az államélet folytonossága érdekében elveivel homlokegyenest ellenkező dolgok intézését nemcsak passzív módon tűrni, hanem azok létrejövetelét aktíve is minden tőle telhető módon előmozdítani. Tény az, hogy egészen más dolog kormányt támogató, tehát kormányzópártnak lenni, mint az ellenek padjairól ellenőrizni a kormány tevékenységét. Emellett nagyban hátráltatja a függetlenségi párt tevékenységének elvei szerint való fejlesztését az a körülmény is, hogy kisebbségben hatvanhetes pártokkal van koalálva, hogy maga a kormányelnök is teljesen át van hatva a hatvanhétnek boldogító eszméjétől s így történik meg, hogy amikor a kormány valamely irányu tevékenysége nem találkozik a nem-

Mi ketten.

Ketten birtunk a reményből
Egy kis vékony szálat,
Egyik vége itt volt nálam,
A másik meg nálad.
Ugy szerettük, dédelgettük,
Ugy remegtünk érte...
Mégis, mégis ketté szakadt
Ki húzta meg? — En?! — Te?!

?

A folytatás.

— A „Debreczen“ eredeti tárcája. —

Irtá: Ádám Éva.

Azt beszél a rossz nyelvek, hogy Lotti kisasszonynak a mamája, még mezitábas, futkosó kiszolgáló volt a szomszéd városban. — Sokan emlékeznek rá a kis faluban, hogy mikor csirkét meg tojást vittek a vásárba, a Lotti kisasszony mamája még mint eseléd kísérté a nagyságát. És borzasztó hegyes, éles hangon alkudott a „parasztokkal.“

Azán, hogy nagyobb leány lett belőle, már cipőt húzott a lábára és sirt, hogy neki nincs olyan hosszú pántlika a nyakába, mint egyik-másiknak.

Később már megvágotta, hová áll be szolgálatba. És társaival is igyekezett megértetni, hogy szégyen oly helyen szolgálni, ahol csak tekintetesnek kell szólítani az urat, meg az asszonyt. Már akkor megmosolyogta a hosszú szalagos hajfonatokat. És ismerte, hogy melyik kontynak mi a neve. A hangja sem volt már olyan falusias. Sőt! Alig lehetett ráismerni. Ha belépett egy boltba, már úgy köszönt: alázsolgajjal!

Mink ne kövessük a földfelé züllés lépcsőin, a falu egyszerű leányát. Többé-kevésbé tudja mindenki, milyen utat jár meg az a parasztleány, akiből egy nagyon uriruhás nagysága lesz.

Igen, az lett a Lotti kisasszony mamájából is. És már nem volt szüksége arra, hogy másnak a szolgálója legyen. Átalakult egészen, a kis paraszt leány a modorában is, viselkedésében is, legfennebb az igen kényes izlésűek előtt volt gyanus egyben-másban.

Az Isten jó. Ha a kis Lottikát engedte a világra születni, azt is adott hozzá, amiből eltartása a mamája. Még pedig urimódon. Az uri tempóknak első jele az volt, hogy az alig pár hónapos kis leányt, ha parasztnak beszélt róla, mindig úgy emlegette: Lotti kisasszony.

A jó falusi nép érti a tréfát. Némely emberre úgy ráragaszt egy-egy csodálatos hangzású gúnynevet, hogy halála óráján még a papja is azon a néven siratja el.

Hát Lotti kisasszony is Lotti kiasszony maradt örökre.

Olykor, ha a mamája észrevette, hogy gúnyból szólítgatják a pólyás gyermeket Lotti kisasszonyok, igen csodálatosan mosolygott és diszkréten csak annyit mondott: őt megilleti!

És lassanként átment a köztudatba, hogy Lotti kisasszony és a mamája életében valami c-oda van és hogy ők tényleg az urrendhez tartoznak ezután. S ezt annál könnyebb volt elhinni, mert pénz volt a háznál.

Lotti kisasszony nőtt, nőtt. Mu'tak az évek s már azon kellett gondolkozni, kihez adják férjhez.

A mostohaapjának bizony kevés műveltsége volt és nehe, ha fölmérgelődött valamire, igen furcsa dolgokat emlegetett a Lotti k. a. mamájának, aki ilyenkor a réges-régi természetes hangján felelt és alaposan megmagyarázta, hogy az volt életének egyetlen ballépése, hogy férjhez ment egy paraszthoz.

Lotti kisasszony tágranyított szemekkel hallgatta a kölcsönös magyarázatokat és

zet egészének tetszésével, akkor a függetlenségi pártot éri a gáncs, ellenkező esetben pedig a hatvanhetes kormányelnök, mint az egész minisztérium képviselője — vágja zsebre az elismerés megnyilvánulásait. Ezt nevezik mostanában nálunk az ugynevezett békalenyelési rendszernek. Így nyeli le a függetlenségi párt a béákat itthon és Bécsben a delegációban egyaránt minden alkalommal. Természetesen a sok béka-hus evésnek csömör a vége.

Mi nem bizhatunk semmi másban, mint a saját erőnkben és veszve vagyunk, ha kicsuszni hagyjuk lábaink alól azt az erkölcsi alapot — a nemzet bizalmát — amelyre egész többségi létünk építve van. Nagyon messze mennünk már eddig is, talán tulságos lojalitásból, talán félreértett kényszerűségből, sokkal messzebb, mint ez az „átmenet” fogalmában rejlik. Nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja. A hatvanhetes pártok fuziója nem légből kapott valami, hangos memento ez a negyvennyolcnak, hogy a hatvanhét már reá feni a fogát. Evtizedekig tartott, míg a függetlenségi párt az ország bizalma folytán többségre jutott. Az ország bizalmát megszerezni nehéz volt és sokáig tartott, de ezt elveszteni nagyon könnyen lehet. A bekövetkező napok döntő befolyással lesznek a függetlenségi párt jövőjére. A házaszályrevízió és az általános választói jog kérdéseinek miképpen leendő megoldása döntik el, hogy van-e elég életerő a pártban a további életre, vagy pedig nem életképes és pusztulnia kell.

Elismerem, hogy az ország zavartalan kormányozhatása a kiegyezés megkötése folytán előálló tízéves béke és nyugalom reménye a függetlenségi párt eddigi passzivitását indokoltá tették, de most már, amikor a nyugodt kormányzás garanciája meg van, mi sem tarthatja többé vissza a függetlenségi pártot attól, hogy az országra nézve legfontosabb elveinek megvalósítása

érdekében passzivitásából kilépjen és a jövő minden alkotását függetlenségi szellemmel töltsen. — Ez az egyedüli mód arra, hogy jelenlegi pozíciónkat ne csak megtartsuk, sőt azt — a józan logika szabályai szerint fokozatosan, de soha meg nem hátrálva — tovább fejlesszük. A közeljövő próbaköve lesz a függetlenségi párt elvűségének és politikai érettségének. Tekintsünk a jövőbe is, ne csak a jelen szemléletével legyünk elfoglalva és ami a fő, vigyázzunk hatvanhetes jóbarátainkra, mert ellenségeinktől majd csak valahogyan megszabadít a jó Isten.

Politikai hírek.

A házaszályrevízió. Más helyütt már szóltunk azokról a tanácskozásokról, melyek a házaszályrevízió dolgában ma délelőtt folytak Justh Gyula elnök, Wekerle és Andrassy miniszterek és a disszidensek közt. Az elnök a disszidensek kérésére, hogy a pártközi konferencia befejezése előtt ne tűzzék ki a házaszályrevíziós indítványt, azt szerette volna, ha holnap egyáltalán nem tartanak ülést. Ezt megint a disszidensek elneveztek, végre is hosszú purparlé után rájöttek, hogy van egy tárgyalásra kész ügy, melyet kitűzhetnek a holnapi napirendre: a kereskedelmi miniszter jelentése a központi statisztikai hivatal 1908. évi munkaterve tárgyában. Ebben meg is allapodtak. A pártközi konferencia ma délután négy órakor lesz. A disszidensek közül Szappanos István, Lengyel Zoltán és Farkasházy Zsigmond vesznek abban részt; a koalíciós pártokat két-két tag fogja képviselni. A függetlenségi párt részéről gróf Batthyány Tivadar és Nagy Emil, a néppárt tagjai közül Buzáth Ferenc és Hencz Károly lesznek ott.

A fiumei kormányzó Budapestén. Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó, aki tegnap reggel Budapestre érkezett, délelőtt megjelent a képviselőházban, hogy Wekerle Sándor miniszterelnöknek a folyó ügyekről jelentést tegyen. A kormányzó este visszatért Fiuméba.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Interpelláció a lakbérzsora miatt.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 19.

Justh Gyula elnököl az ülésen.

A megnyitást után meleg szavakkal emlékezett meg Uray Imre elhunytáról. Emlékét jegyzőkönyvben öröklük meg.

Tudomásul veszik ezután Baross Jusztin trencsényi képviselő lemondását.

Bejeleníti az elnök, hogy Kammleitner Mihály budapesti lakos Nagy Dezső ellen összeférhetetlenségi bejelentést tett, amelyet irattárba kellett helyezni, mert nem volt kellőképpen felszerelve.

Mezőfi Vilmos a budapesti lakászsoráról, Veress József a regále-kötvények beváltásáról jegyezték be interpellációt.

Hody Gyula betérjeszti a könyvtári bizottság jelentését.

A jelentést elfogadják.

Következtek a kérvények.

Több törvényhatóság március 15-ikének nemzeti ünnepé tételét kéri. Partolólág kiadták a kormányt.

Vita nélkül szüggoldottak ezután keresztül a kérvények óriási tömegben. Ezenfelül felszólalás se volt. Az előadó megtette javaslatát, hol hosszabban, hol rövidebben, a Ház pedig szavazott.

Tizenegy órára az összes kérvényeket letárgyalták.

Az elnök megállapítja a napirendet. Holnap délelőtt tíz órakor lesz ülés, amelyre a statisztikai hivatal jelentését tűzték ki.

Az elnök tíz percre feifüggeszti az ülést.

Szünet után

Gróf Apponyi Albert bejeleníti, hogy Bozóky interpellációjára adandó válaszát ismét elhalasztja, mert az interpelláló nincs jelen.

Mezőfi Vilmos interpellál a fővárosi házbérzsora ügyében. Minden házbérnegyed valóságos rémületet kelt Budapestén. Sok háznál ötven százalékkal emelték a házbért. Példákkal igazolja a házbér példátlan emelkedését. Ami itt történik, az a leghatározottabb uzsora, az az uzsoratorvénybe ütközik. Rámutat a tisztviselők cifra nyomorúságára, akik az ő társadalmi állásuknak megfelelő lakást tartani képtelenek a házbérzsorások telhetetlen követeléseivel szemben. A kisiparos és a munkás helyzete még elviselhetlenebb. Egy szoba konyhában két-három család kénytelen tehát meghuzódni. Az 1901-iki statisztika szerint az egy szoba konyhás

megérezte, hogy az egész perpatvar miatta van. Egy napon előállt:

— Adjak ki, ha valami jussom van, színésznőnek megyek. Az tetszik nekem. — És én is tudok úgy táncolni, mint az, akit a multkor a városban láttunk...

Mindenáron leakarták beszélni erről a szándékáról a szülei. Hogy menjen inkább férjhez.

— Ugyan kihez? — kérdezte kicsinylőn Lotti kisasszony.

— Fejes Ferihez, mondta az apja. Te is olyan szép lány vagy. Boldog lehetsz, hogy ha elvesz. Sok a marhája, jószága és...

— Nem azért neveltem kisasszonynak, hogy azt is egy parasztnak adjam, elég volt nekem! — siránkozott az asszony. Inkább adjuk akkor is Dalos urnak...

— Dalos urhoz hozzámennék, — szölt közbe Lotti kisasszony.

— Csak hogy annak nem kellesz! — felelte durván az apja.

Igy telt az idő. És szemmel láthatólag igen bizonytalan sors várt Lotti kisasszonynak.

Egy napon színészek vetődtek a kis faluba. Ott is tanyát ver néha Thália népe. Lotti kisasszony szeme fölcilllogott. Ott ült mindig a legelső sorban, pedig 60 fillérbe

került minden este. Dalos ur is az első sorban ült. És amint beszélgettek, az emberek összesugtak ott hátul:

— Még elveszi...

Lotti kisasszony ügyes volt. A mamájától örökölte. Senkise tudta, mikor intezte a dolgot, de ő előkészítette sorsa fordulását.

A színészek bucsuestélyt rendeztek, táncsal egybeköve. A parasztság is ott volt, de Lotti kisasszonyék is megjelentek, bár nem táncoltak. Dalos ur udvarolt Lotti kisasszonynak, ő azonban azt sugta a mamájának, hogy féltékeny akorja tenni Dalos urat! S azért egész este a színésszel fog társalogni.

Ugy is volt. De egyszer hirtelen hazasietett Lotti kisasszony, azt mondta, hogy fáradt.

— Hiszen még csak 11 óra, — kérlelte a mamája. — Kár lesz itt hagyni Dalos urat...

— Én tudom, mit csinálók — felelt önértetesen Lotti kisasszony.

És elbitték neki. Hazamentek. S a jó falusiak összesugtak:

— Látszik, hogy mégis urifélek...

Lotti kisasszony szobájába vonult. Csak úgy ruhástól bujt az ágyba és reszketett. Figyelt minden koppanásra. Ő ma éjszaka

fog megszökni a színésszel. Itt ezen a kerti ablakon át. Minden meg van beszélve.

És úgy történt. Mélyen aludtak a Lotti kisasszony szülei, mikor ő már messze járt kis faluja határáról.

Egyszer csak, olyan csoda még nem esett a kis faluban, Dalos ur magához vette a cigányokat és oda állt velük a Lotti kisasszony ablakai alá. Az ablakok nyitva voltak, azon át lépet ki regényes útjára a ház angyala.

A zeneszóra felébredtek az öregek. A mama, emlékezett még arra hogy ezt az éjszakai csendháborítást egykori kisasszonya éjjeli zenének hívta és tudta a jelentőségét is. Mikor kilesték, hogy Dalos ur dirigál odakünn, az örömtől mámorosan rohantak át a Lotti kisasszony szobájába és nevétt suttogva, kiabálva kutatták át az ágyát, a szekrényeket, az egész szobát.

Lotti kisasszony eltűnt. El se hitték volna, ha az a kis cédula ott az asztalon, világosan meg nem magyaráz mindent.

Odakünn húzta a cigány. Lotti kisasszony messze jár, a tatája káromkodott, aztán kitért belőle a régi őszinteség. kihajolt az ablakon és szava tulharsogta a zenét, amint megmagyarázta égnék és földnek, hogy Lotti kisasszony az anyja leánya...

lakásban átlag négy ember volt kénytelen lakni. Ma még ez az arány is rosszabbodott. Egy szobában tizenhét ember lakik. A rozoga kapukon ott lóg a cédula: „Egy ágybérletéhez ágytárs kerestetik!” Ilyen körülmények között nem lehet csodálni, hogy Budapest vezet a halálzási arányban a világ összes nagyvárosai között. A III., IX., X. kerületekben van a legnagyobb túlszűfoltóság. A statisztikai adatokból kiszámították, hogy Budapesten egészséges lakásviszonyok mellett, hatezer emberrel kevesebb halna meg évente. A házbéruzsorások tehát egyenesen tömeggyilkosságot végeznek. A belügyminiszter elrendelte, hogy minden nyilvános helyen köpcészeket helyezzenek el. Helyes, csak hogy sokkal helyesebben eselekedett volna, ha utasította volna a főváros törvényhatóságát, hogy vegye elejét a házbéruzsorások garázdalkodásának. S az állam s a főváros kormányzóit tükre ez az állapot. Borzalmas állapot az ágyrajároké. A kiuzsorázott bérlőkre vannak utalva arra, hogy ágyrajárok tartanak. Öt-tíz ágyat adnak ki egy szűk, piszkos szobában. A rettenetes házbéruzsorára előidézője az építés pangása. Hát miért szünetel az építkezés? Mert a belügyminiszter kiszolgáltatta a munkásokat az építőmesterek kénye-kedvére, felosztotta az építőmunkások szervezeteit. De ez nem lehet a meglévő házak bőremelésére jogcím. Állítja, hogy egy titkos kartell áll fenn az építési vállalkozók és házbéruzsorások között. Az a célja ennek a szövetségnek, hogy jövedelmeiket meg nem engedett módon gyarapítsák az építkezési vállalkozók és házbéruzsorás szövetségeseik. Ők állapítják meg, hány ház épüljön. Ők állapítják meg tehát a kínálat nagyságát is. Huszonöt százalékos házbéruzsoráson alul nem is adják.

Ezzel az ülés véget ért.

Városháza és vármegye.

Uj virilis jogu városatya. Lamprech Frigyes virilis jogu tagja volt a debreceni törvényhatósági bizottságnak. Halálával megüresedett a helye s arra az adófizetés sorrendje szerint következő Irinyi István dr.-t hívják be a törvényhatósági bizottságba.

Egy ereklyemuzeum gyanzá. Gróf Kreit Bela, akinek a fővárosban igen értékes 48-49-es ereklyemuzeuma van, azzal a kérelemmel fordult a városi tanácshoz, hogy tegye lehe óvé Debrecen városa e kulturális in ézmény fejlesztését és részesítse anyagi támogatásban. A tanács legközelebbi ülésén határoz a kérelem ügyében.

A debreceni óvodák államosítása. A közoktatásügyi miniszter 100 új állami iroda felállítását vette tervbe az 1908-ik esztendőre. Ebből kifolyólag Olah Károly kulturatanácsnok azt a javaslatot tette a tanácsnak, hogy irjanak fel a kultuszminiszterhez avégből, hogy vegye át a miniszter állami kezelésbe a négy debreceni óvodát és két gyermekmenhelyet.

A gazdasági egyesület új otthona. A debreceni gazdasági egyesület irodáját a Piac-utca 61. számú helyiségből a Batthyányi-utca 10 ik számú házba helyezte át március elsejével.

A nádudvari iskolák megnyitása. A nádudvari elemi iskolákat a községben fellépett kanyarójárvány miatt Losonczy Álmos vármegyei főorvos bezáratta volt. Nádudvaron a járvány már megszűnt s így a főorvos elrendelte az iskolák megnyitását február 29-re.

Husz Ábrahám társai a debreceni törvényszék előtt.

A londoni bankgyártók.

Szenzációs bűnügyi főtárgyalás.

— február 20.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap kezdte meg a debreceni törvényszék a kötelhalált halt Husz Ábrahám és 21 társának pénzhamisítási bűnpörét, mely az utóbbi idők bűnügyi történetében páratlanul áll. Az ebben az ügyben tegnap megkezdett főtárgyalás nem valami rövid lefolyásnak ígérkezik. A legnagyobb valószínűség szerint három hét is eltelik az ítélet kihirdetéséig. S azonkívül a bűnügy számai olyan bonyolultak, hogy aligha fogják tudni kihámozni az igazságot, melynek érvényesülése elé nagy akadályokat gördít a vádlottak konok tagadása, a bűnügyi kiindulási helyének távoli földrajzi fekvése és hogy a bünszövevényezett feje Husz Ábrahám jeltelen sirban nyugszik a máramarosi zsidó temető árkában.

A hamis bankók vándorlása.

A bűnpör vádirata 98 lapon ismerteti a bűnügyet. Az ügy előzményei főbb vonásokban — mint azt a tárgyaláson az elnök ismertette — a következők:

Magyarország észkeleti részében még 1905. évi július 20-25-ike táján az Osztrák-Magyar bank 1902. évi ötvenkoronás bankjegyeinek hamisítványai kerültek forgalomba. Ezek a hamisítványok velin-papíron, úgy a magyar, mint a német képpoldalon lemeznyomással voltak előállítva s a hivatalos bankvelemény szerint kevésbé sikerülteknek minősítették.

Mindaddig, míg a hamisítványok tömeges forgalomba hozatalát közhirre nem tették, a pénzkezelésben jártasabb emberek is agyál nélkül fogadták el a forgalomban valódi pénz gyanánt. A forgalomba hozók majdnem kivétel nélkül zsidó emberek, rendszerint váárokon hozták forgalomba a hamisítványokat.

Rendszerint szegény parasztemberek károsodtak s a hatóság, vagy a hamisítványokat felismerő ember azokat csak akkor fedezte fel, mikor a lelketlen károsítók már nyomon tul voltak.

Hitelesen megállapították, hogy az 50 koronás bankjegyeknek Magyarországon is forgalomba hozott hamisítványai Londonban készültek.

Nuchem Sapira, Fisch Ábrahám, Butterweich Eisig és Prépás Salamon voltak a készítőik, kik Londonban már 1903-tól kezdve kísérleteztek az osztrák-magyar 50 koronás bankhamisításával, melynek értékesítésére már jó előre vevőkről, illetőleg a hamisításhoz szükséges gépek bezerzésére pénzről gondoskodtak Magyarországon és Galiciában. Husz Ábrahámhoz és Fischer Lázárhoz, akik sógorok, már 1907. év június havától kezdve Nuchem Sapira, a pénzhamisító banda feje leveleket intézett pénzért és hamisítványokat ígért érte.

Baumgarten József volt a pénzszerező, aki aztán ki nem deríthető egyénektől szerzte meg a szükséges anyagi eszközöket, míg végre a nyomdát 1905. év március havában felállították s Jugend Dávidnak már ívszámra nyomtatott hamisítványokat mutatott Nuchem Sapira április hóban. Ez azonban a bécsi helytartóságnál feljelentést tett ellene. Sapira, Fisch és Butterweich belevontak a

készítésbe egy Bobker nevű ügyes metszőt, aki fotografiai uton üveglemezekre ügyes hamisítványokat is vett fel: de Bobker is cserben hagyta, feljelentette őket és 1905. év május 1-én Londonból eltávozott.

Ezután a galiciai és magyar zsidóktól szerzett pénzen tökéletesebb gépeket vásároltak és jobb példányokat produkáltak, melyekből Sapira egy Nobet nevű zsidónak egy nagy ívről levágva, átadott egy példányt, melyet azonban ez a londoni rendőrségnek szolgáltatott át. Ez volt az első példánya a később forgalomba hozott hamisítványoknak. El is fogták ekkor 1905. év június hó 27-én Sapirát, de a londoni rendőrség szabadon bocsátotta.

Fischer Lázár petrovai lakos, Husz Ábrahám sógora, ismételtelen megfordult Londonban Sapira társaságában. Ez a Fischer hamis pénzért járt Londonba, ott a Wardenstreet in Comercial Bood on lakott s gyakran volt nála Sapira, aki közölte vele, hogy Schwalb őket feljelentette már egyszer és e miatt Fischer többé nem állott Schwalbbal szóba, sőt el is költözött a volt lakásáról. Sapira segített is neki a költözésnél. Husz Ábrahámnál leveleket találtak, melyek mind hamisítványok vételére és szállítására vonatkoznak s amelyek részben Fischer Lázártól, részben pedig Nuchem Sapirától származnak.

Husz Ábrahám 1905. év szeptember hó 9-én a petrovai csendőrség házkutatást tartott. Ez alkalommal üzletében egy a falra szegzett árjegyzék háta megett gondosan elrejtve 9 darab héber nyelven írott levelet találtak. E levelek Nuchem Sapirától származnak, amint azt Sapira Nuchem bécsi vallomásaiban be is ismerte. Ezek a levelek élénk és minden kétséget kizáró világot vetnek arra, hogy Husz Ábrahám és Nuchem Sapira hamisítványok szállítása és megszerzése felett állandó levelezést folytattak és köztük oly összeköttetés volt, hogy Husz Ábrahám, Nuchem Sapiránál hamis pénzt rendelt, mintákat kapott és az előállításához szükséges pénzt is elküldte.

Egyik levélben Sapira arról panaszkodik, hogy: A házkutatást az ön társának köszönheti, hál Istennek dohányleveleknél egyebet se találtak, testvérem elment Kohem urhoz, mi dent közölt vele, így Kohem dohánykészítő a legnagyobb sietségben a pakli donányt elégette, pedig első minőségű levelek voltak. A követ, amelyen a dohánylevelek préseltetnek azonnal megsemmisítette, ott hála Istennek mit se találtak. Társa számár... buta... ha valaki csempészett árut jön vásárolni, azt az utcán egy embernek elbeszéli... Küldök önnek egy levelet és ebből megláthatja, hogy a gép még nem volt jól szabályozva, de a 36 pakli — sajnos — elörendű volt, amilyen csak lehet, írja meg továbbá, hogy jönni akar dohánykészítőnek, a követ újból kell készíteni, mert megmosta, az pedig 5 hetet vesz igénybe, fogadjon még egyszer szót, a 350 fortra most nincsen szükségem, azonnal válaszson ki 2 egészen jót és küldje be nekem ajánlott levélben, hogy a dologhoz hozzá foghassanak... maradjon otthon, a dohányját a házhoz elviszik... atyja és sógora elé bemutatják már e dohány levelet... Küldje a 2 drbot azonnal.

Ebben a levélben arra céloz Husznak Sapira, hogy a sógora és társa Husznak: Fischer Lázár Londonban járván, érintkezett Schwalb Chajmmal, ki elszólta magát előtte, hogy hamis pénzért jár s ugyanez a Schwalb volt az aki feljelentést tett és ezzel Sapirának kellemetlenséget okozott. A Kohem ur a készítő, aki a házkutatás híre megsemmisítette a létező készletet, nem más, mint Fisch Ábrahám, aki saját beismerése szerint Londonban Kohem név alatt lakott és szerepelt.

Egy másik levélben azt írja Sapira Husznak, hogy Holder urat ne tartóztassa fel sokáig és a mustra-levél megtekintése

BUTOR-

KIALLITAST nyitottam a legjobb készítésű butorokból. Gyönyörű választék látható ebédli, szalon hálószoba és egyéb butorokban, melyek a legolcsóbb árakban kaphatók: **WEISZGYULA kárpitos és diszítő** butorraktárában **Ezéchenyi-utca 19. szám.**

után azonnal adja át neki a 400 forintot... mert a nélkül nem mozdulhatok meg, mert az egész üzlet és az én tőkéjém... E levél azt bizonyítja, hogy Holder az anyagi segítségét a hamisításhoz Sapira részére Husz Ábrahám utján szerezte.

Egy későbbi levélben Sapira a dohány levelek eltételére utasítja Huszot s felhívja, küldje azonnal a kettőt, de egészen újakat.

Igen fontos az a levél is, mely Fischer Lázártól az ő sajátkező aláírásával ellátva Sapirához lett intézve. Petrován, június 7-én kelt. Így ír: Kasirer társamhoz intézett levelet tegnap megkaptam, nagyon meg vagyok szorulva, gondolja meg, a 350 forintunk meg van, de krajeir nélkül nem maradhatunk. Kasirer társam Visón van, ő csak 9-én jön haza, tanácsom az, hogy ön előbük jöjjön, ahová akar és ott át fogjuk adni, azonnal választ, hogy tudja, mitevők lezyünk, üdvözlöm Ábrahám barátomat is. Fischer Lázár s. k.

Hogy ez a levél valóban Fischer Lázártól származik, azt maga Nuchem Sapira is beismerte s így ez lez főbb bizonyíték Fischer Lázár ellen, ki a tárgyalás alatt konokul tagadott mindent.

A tárgyalás.

A tárgyaláson Tóby István elnökölt. Szavazó bírák Kondor Zsigmond és Bakosi albíró voltak.

Az elnök a megnyitás után jelentette, hogy a bíróság Husz Ábrahám és 21 társai elleni pénzhamisítás miatti bűnügyet veszi tárgyalás alá. Az elsőrendű vádlott, Husz Ábrahám be volt a tárgyalásra idézve, de időközben a máramarosi ügyészség 1532. sz. átira a tanúsága szerint rajta jogerős halálos ítélet hajtott végre, így — jelentette az elnök — vele szemben a tárgyalás meg nem tartható.

A tárgyaláson a vádat dr. Thury Endre kir. ügyész képviselte. A vádlottak közül Popovics Márton, Ganz Salamont, David Adolfot és Mártont, a kiskupányi gyilkosokat, Veisberger Maront, Husz Ábrahám Chajemet dr. Kardos Sámú; Fischer Lázárt Freund Jenő dr. és Veisberger Aurélt dr. Vajda József ügyvéd védte. Rútén tolmács ugyanaz a Darvay Sándor volt, aki a máramarosi akasztásnál szerepelt. Héber tolmács Vidder Ármán volt.

A vád Husz Ábrahám ellen.

Először is azt az esetet tárgyalta a bíróság, melyben Fischer Lázár és Husz Ábrahám voltak érdekelve. A kihallgatás előtt felolvasta elnök az ügyészi átiratot arról, hogy az elsőrendű vádlotton, Husz Ábrahám, halálos ítéletet hajtottak végre.

Ezután a közbíró kijelenti, hogy Husz Ábrahám ellen a vádat elejti és az ellene megindított eljárást kéri megszüntetni, mire a bíróság Husz Ábrahám ellen az eljárást a büntető perrend 301. szakasza alapján végzésileg megszüntette.

Fischer Lázár kihallgatása.

Majd megkezdődött Fischer Lázár kihallgatása. A vádlott tagad mindent. A pénzhamisításról nem tud semmit. Vádlot árs it, akikkel a vádirat szerint Londonban volt, nem is ismeri. Londonban sohasem volt. 1905-ben örökölt 2000 forintot, amelyen nyitott egy szat csüzetet, de az üzlet sehogyan sem ment, mire ő mindent eladott, hogy Amerikába kivándoroljon. De utközben meggondolta a dolgot és Antwerpenben maradt, hol valami tanítói állást kapott.

Az elnök elébe tárja, hogy Londonban gyakran látta őt egy Swaleh Kájún nevű hitsorsosa. Felolvastatja aztan az elnök Husz Ábrahámmal tartott házkutatás alkalmával talált leveleket, melyekben a hamis pénzt „dohányleveleknek” nevezik. Az egyik levélben a londoni Nuchem Sapira szemrehányást tesz Fischer Lázárnak és azt írja, hogy a londoni rendőrség a „vörös zsidó”, Swaleh Kájún árulása folytán nyomára jött a nyomdának és házkutatást tartott náluk, de idejekorán mindent megsemmisítettek. Egy másik levélben Nuchem Sapira arról biztosítja Husz Ábrahámot, hogy a szükséges dohányleveleket küldeni fogja.

Fischer Lázár tagadja, hogy a levelekben ő róla volna szó, azt mondja, hogy

Husz Ábrahámnak őt sógora volt s ennél fogva az alatt a kitétel alatt, hogy sógor, nem őt, hanem más valakit érthetett a levelek írója. Ezzel szemben az elnök konstataálja, hogy a bécsi törvényszék előtt Nuchem Sapira elismerte, hogy ő írta az itt fekvő leveleket és azt is beismerte, hogy a levelekben lévő „Kochem” kifejezést Fischer Lázárra értették.

Különösen érdekes a nyolcadik számú levél, melyben a következő kitétel van: „A kendőket elküldöttem, a többi kendőket most készítjük s Isten segédelmével azok már jobbak lesznek!”

A levelekre vonatkozólag a vádlott szintén tagadott mindent. A levelekről nem tud, azokat sohasem látta. Bizonyítani kívánja, hogy a levelek keletkezésének idején Antwerpenben volt.

Aztán ismét felolvassanak egy levelet, melyet Fischer Lázár írt alá.

Elnök: Ezt a levelet maga írta Nuchem Sapirának, aki pár nap múlva választott reá. Nézze meg, elismeri, hogy maga írta?

— Nem, ez nem az én aláírásom.

Vidder Antal tolmács annak a véleményének ad kifejezést, hogy tagadása dacára is a vádlott írta a levelet. A védők óvást emelnek az ellen, hogy a tolmács mint írásszakértő is kihallgattassék.

Freund Jenő védő Strauszer Salamont héber írásszakértő meghallgatását kéri.

A törvényszék a védők előterjesztését elutasította és írásszakértőül Vidder Antalt, ellenőrző szakértőül Strauszer Salamont nevezte ki. Dr. Kardos védő Krausz Vilmos berendelését kérte s mután ezt a törvényszék elutasította, a határozat ellen semmiségi panaszt jelentett be.

Ezután felolvasták a londoni rendőrségnek az eseményekkel egyidejű értesítését, melyben jelenti, hogy egy Fischer Lázár nevű egyén lakott Londonban másfél hónapig és az an Csikágóba utazott.

Ezzel ért véget Fischer kihallgatása. Délután az írásszakértőket hallgatták meg. A tárgyalást ma folytatják.

Színház.

MŰSOR:

Csütörtökön Varázskeringő operette — „C” bérletben.

Pénteken Cserelányok operette — „A” bérletben.

Szombaton Király házassodik vigjáték — Zilahy huszonöt éves színészi jubileumának első napja.

Vasárnap délután Casanova operette — Bérletszűnet.

Vasárnap este Ripacsos Pista dolmánya népszimű. — Zilahy 25 éves színészi jubileumának második napja. — Kis bérlet.

* Zilahy Gyula jubileuma.

Zilahy Gyula jubileumának szombaton este lesz az első napja, mely alkalommal a színház tagjai és a debreceni színházi bizottság fogják megünnepelni az igazgatót. A színház tagjai nevében Békés Gyula titkár, majd a színházi bizottság kiküldötte üdvözlök Zilahyt. Az ünnepségre való tekintetből az előadás pontosan fél 8 órakor kezdődik.

* **Varázskeringő.** Ma lesz a varázskeringő tizenegyedik előadása, amely operette eddigi előadásai alkalmával mindannyiszor a legnagyobb tetszéssel fogadtatott. A mai előadás ugyanazon szereposztással kerül színre, mint az a premier alkalmával volt. Héber hercegnő Zilahyné, Franci Lónyay Piroška, Niki hadnagy pedig Horváth Kálmán lesz.

* **Kocian második hangversenye** pénteken este lesz a színházban. Ez alkalommal teljesen új számokkal lép a közönség elé a világhírű művész, hogy a zeneértő közönséget újabb nagy élvezetben részesítse. A hangversenyen ezúttal is Veszelsky

Ferenc zongora művész fogja kísérni Kocian s ezenkívül önálló zongora számmal is szerepel a műsoron.

VILLAMOS SZÍNHÁZ.

Az Uranusz tegnapi új műsorát, mely kiváló gondos összeállításban került bemutatásra, szép számú distingvált közönség élvezte. Különösen te szett és nagy hatást ért el: „A zab hatása,” pompás bohózat; „Les kiriki” japán akrobata mutatványai, színes kép. Továbbá zajos derűtséget keltettek az „Ördögi utazás,” szenzációs félévél és bohózat és a Thomson fivérek, angol akrobaták rendkívül mulatságos mutatványai. Több új félévélű színes kép is volt. E kitűnő műsort ma megismétlik. Pénteken és szombaton este 6–10 ig, rendes helyarákkal High Liffe sport előadás, a legújabb félévéllel.

Az Uranusz mai pompás új műsora.

1. Katonai Sky verseny. (Sport.) — 2. Thomson fivérek. (Angol akrobaták.) — 3. A két arva. (Dráma.) — 4. Csoda tükör. (Színes kép.) — 5. Les Kiriki, japán akrobata csoport bemutatása. (Színes kép.) — 6. Ördögi utazás. (Szenzációs.) — 7. A néma kis leány. (Dráma.) — 8. Husvétitójások. (Színes kép.) — 9. A zab hatása. (Pompás bohózat.) Előadások este 6–10 ig óránként. Helyárak mint rendesen. Kedvezményes árú jegyfezetek a pénztárhoz és Rencz Antal ur fodrász üzletében váltathatók. Holnap pénteken és holnapután szombaton este 6–10 ig óránként „Nagy Sport” előadások rendes helyarákkal.

Öngyilkos postatiszt.

Felesége után a halálba.

Hat árva maradt.

— február 20.

(Saját tudósítónktól.) Egy egyszerű ravatalt hat apátlan, anyátlan árva vesz körül ma a kórház halottas házában. Hat apró gyermek szivettépő zokogása akarja ott a rideg falak között életre hívni a hűtlen apát, ki a szenvedések egy önfelédtt pillanatában önkézevel vetett véget életének, nem gondolván gyermekeire, kik csak nemrég vesztették áldott lelkü, hön szeretett édes anyjukat.

Megdöbbenve áll meg az idegen is a pár hónappal ezelőtt még boldog családi élet ity kegyetlen tragikum előt s mindenütt, ahova az eset híre eljutott mély megilletődéssel tárgyalták a család szerencsétlen sorsát.

Mert valóságos tragikum van abban az öngyilkosságban, melyet tegnap követett el Móré Mihály debreceni postatiszt. Hűség és hitvesét két hónap előtt ragadta el mellőle a halál. Felesége halála miatti nagy szenvedéseit anyagi gondok is fokozták és rendkívül elkeserítette az a körülmény, hogy hat gyermeke mellől hiányzott a gondos anya, kinek helyét nem bírta betölteni a mindennapi kenyérért küzdő apa.

Móré Mihály mint segédtiszt volt alkalmazva az I. számú postahivatalnál. Hivatalnoktársai szolid embernek ismerték, bár tudták róla, hogy fiatalkorában meglehetősen nagy vagyonnak hágott a nyakára. Könyelműsége azonban véget ért, amint megházasodott. Mindvégig boldog

családi életet élt. Házasságából hat gyermek származott, kik közül a legidősebb mindössze 12 éves.

Habár szűk viszonyok között éltek, de teljesen megelégedettek voltak. Kis házuk volt a liba kertben, hol a gondos feleség egész házi gazdálkodást vezetett be, így segítően szerény anyagi viszonyaikon.

A boldogságtól derűs napfényes házba két hónappal ezelőtt vetődött be a kifejlődésében döbbenetes tragédia első árnya. Az anya beteg lett és rövid szenvedés után meghalt.

Halálával kiköltözött a kis libakerti házból a derű, hogy felváltta a mélységes szomorúság, a bánat.

A férj valósággal őrjöngött fájdalomában. Az idő ugyan csillapította fájdalmát, de ekkor meg a kétségbeesés fogta el, hogy mi lesz gyermekei jövőjével, melyet nagyon vigasztalannak látott.

Aztán meg elővették az anyagi gondok. És a háztartás mériegét a szegény asszony betegségével járó kiadások nagyon fölrebillentették. Sokat kellett küzdenie az özvegy embernek, hogy a mindennapit biztosítja maga és gyermekei számára. Ebben aztán belefáradt a szerencsétlen ember. Az örökös gondok elnyomták helyes gondolkodását és az ivásnak, a kártyáznak adta magát. Ennek pedig még szomorubb következményei lettek és Móré Mihály egy világos pillanatában megundorodott az egész lélettől. Halálra szánta magát. Végzetes tervét tegnap délelőtt hajtotta végre. Reggel nem ment hivatalába, hanem bezárkózott szobájába és leveleket írt. Ugy féltiz tájban a szobából revolver dörrenés zaja halatszott ki. A szomszéd-szobában tartózkodó gyermekek riadtan szaladtak át a szomszédba. A szomszédok aztán betörték az ajtót. A szobában rémes látvány tárult eléjük. A földön feküdt holtan átlőtt halántékkal Móré Mihály. A szerencsétlen ember jól célzott. Egyetlen golyó kioltotta életét. Holttestét a rendőrség beszállította a közkórházba. Valószínűleg innen fogják eltemetni. A lakást a hatóság lepecsételte és az árvákat idiglenesen egyik közeli rokonuk őrizetére bízta.

Hogy miért lett öngyilkos Móré Mihály, az félig-meddig érthető. Hozzá tartozói közül sokan azonban valami szerelmi drámát is emlegetnek az öngyilkossággal kapcsolatban, de ez legalább is nem valószínű.

Hirek.

A „Debreceni” szerkesztősége és kiadó-hivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi oszrak... lépés-folyosóján. Telefon 412.

A Dóczisták esernyői.

Lopás a Dóczy intézetben.

— február 20.

(Saját tudósítónktól.) Nagy riadalom támadt tegnap a Kossuth-utcai ev. ref. leánynevelő-intézet növendékei között. A bakfisok ajkáról eltűnt az a megszokott, diákszíveket

dobogató bájos mosoly és felháborodva tárgyalták, hogy a tudomány csarnokában tolvaj garázdálkodott.

Nem valami nagystilű tolvaj, csak amolyan kisebbrendű, aki — amint a körülmények mutatják — nagy pártolója a női esernyőknek.

Ugy történt a dolog, hogy tegnap — esős reggel lévén, — az intézet folyosói elhelyezett esernyőtartók csakhamar megteltek különböző esernyőkkel, melyeket a növendékek helyeztek odá, abban a tudatban, hogy ott azok teljes biztonságban lesznek.

Természetesen nem mindig úgy történik minden, amint a bakfis esz kigondolja. Különösen nem azért, mert már az előadások előtt egy ravasz kis emberke ott ácsorgott az intézet előtt s mikor már az előadások megkezdődtek, felsompolygott az első emeletre és hirtelen összeszedve 10—12 esernyőt s úgy, mint jött, valószínűleg azért, nehogy az órákat zavarja, nesztelenül, de mindamelllett észrevétlenül távozott.

A lopást órákban vették észre és bizony ökölbe szorultak a puha, lányos kacsók, mikor a meglóptak megtudták, hogy délben esernyő nélkül kell hazasétálniuk a hűvös esőben.

Természetesen rögtön jelentést tettek az intézet igazgatóságának, mely a növendékek nevében panaszt emelt a rendőrségnek. A panasz szerint a tolvaj a II. és IV. felső osztály folyosójáról Erdős Juliska, Fekete Tóth Ilonka, Okros Erzsébet, Hegedüs Viola, Rankovich Jolánka, Horváth Erzsike, Barna Rózsika növendékek esernyőjét emelte el.

A feljelentés folytán a rendőrség szigorú vizsgálatot indított.

— **Az árvaügyi bizottság ülése.** A debreceni ref. egyház árvaügyi bizottsága 1908. év február hó 20. án, délután 4 órakor a tanítóok otthonában ülést tart. Tártyak: alakulás és folyó ügyek.

— **Dr. Tüdös János előadása.** A „Szabad Iskolában” ma esütörtökön délután 6—7 óráig az ipartestület dísztermében kiválóan érdekes előadást tart dr. Tüdös János ügyvéd a német városok újabb fejlődéséről.

— **Tanulmányi ösztöndíj debreceni iparos ifjunak.** A kereskedelmi m. kir. miniszter kivételes támogatásként 800 koronás tanulmány segélyben részesítette ifj. Kiss Imre debreceni timár ifjút, ki ezzel a freiburgi timárszakiskolát fogja elvégezni. Az engedélyezés előírja, hogy 1909. végéig hazajön és szaktudását a magyar ipar javára hasznosítja.

— **Az iparművészeti kiállítás elhalasztása.** A kamara és az Országos Iparművészeti Társulat Debrecenben, ez év őszére tervezett iparművészeti kiállítás elhalasztotta az érdekelt iparosság kérelmére, a jövő év tavaszi hónapjaira. Az augusztus-szeptemberi hónapokban tudniillik a debreceni közönségnek még nagyrésze nyaraláson vagy fűdőkben távol van, maga az addig közbeeső idő pedig az előkészítésre rövid is volna, nem tudnának az iparosok a legszergebb nyári hónapokban kelendő nyugalommal előkészülni. Meltányolva ez okokat, a kamara és az Iparművészeti Társulat abban állapodtak meg, hogy a kiállítást a jövő 1909. év tavaszán, valószínűleg huszókor rendezik. Az előkészítési munkálatok azonban már mostantól kezdve megszakítás nélkül fognak folyni. A kiállításra jelentkezési felhívást még a közel jövőben közre fogják adni.

— **Vigest.** Kedden délután 5 órakor tartatik meg a III-ik és utolsó Vigest a Bika szálloda dísztermében, oly kacagató s bő műsorral, mely valóban ritkítja pártját. A mintegy 18 számból álló műsorból csak a következőket említjük meg: Békés Gyula derűs versek szavallatával kezdi meg az estét, míg Bérczi Ernő vig magánjelenetben fog bizonyára zajos derűtséget kelteni, Ivánovits, Both s Szontagh egy kacagató zenei triót adnak elő klarinéton, fagoton s trombonon. Lesz nagy katonai paródia is, melyet hét művész cselekszik meg harsogó kacagások

közepette. Rajzei Anna az „Asszony vagyok” című magánjelenettel fokozza majd a derűt hangulatot. A Perczel nővérek vidám táncot lejtenek, míg Mártonfalvy György, a kiváló zongoraművész kacagató zongora-tréfát fog előadni, bemutatva a klasszikus és modern zeneszerzőket zongorázás közben. Lónyai Piroška, ez a vérbeli művész nő pajkos dalokat énekel, míg Horváth Kálmán, az estély méltó kedvence a dr. Széll Kálmán szép dalaiból énekel el egy-párat, a szerző zongorakísérete mellett. Egy gyorsfestő kacagató karrikaturát rajzol és hozzájárul az est sikeréhez, míg Horváth Kálmáné, a kiváló kabaretművész négy új kabaretszám előadásával fog óriási hatást kelteni. Egyik fénypontja lesz ez estnek a „Trónörökös” című jozú bolondság előadása, melyben résztvesznek Horváth Kálmán nejjével s Bérczi Ernő. Ezen rendkívül kacagatónak ígérkező víggestre jegyek válthatók Mihailovits Jenő gyógyzertárában. Páholy 5 korona, ülőhely 1 korona s állóhely 60 fillér.

— **A Debreceni első takarékpénztár** t. részvényesei értesítettnek, hogy a f. hó 23. án vasárnap d. e. 10 órakor tartandó közgyűlésen való megjelenésre jogosító „Igazoló jegyek” az intézet hivatalos helyiségében f. hó 21. és 22. én lesznek kiválthatók.

— **Protestáns estély.** A református leánynevelő intézet e hó 23. án, vasárnap délután 5 órakor az intézet dísztermében, gondosan egybeállított programmal protestáns estélyt tart. Ezen összejöveteleknek állandó lekes közönsége szokott lenni; most pedig az érdeklődést méltán fogja fokozni ez az érdekes műsor. 1. Megoyitó ének: előadja az intézet énekkara. 2. Szavall Bodiczky Aranka tan. kép. növendék. 3. Nocturne, zongorán előadják Vaskovits Paula és Solymosy Paula f. l. i. ek. növendékek. 4. Felolvasást tart dr. Erdős József theol. tanár. 5. Szóló-ének, előadja Nagy András ref. kántor. 6. Költemények, írta és felolvassa Marjay Geza theológus. 7. Bezáró-ének, előadja a főiskola énekkara. Jegyek előre válthatók Csáthy Ferenc könyvkereskedésében.

— **A Debreceni Dalegyület** összes tagjai felkéretnek, hogy ma délelőtt, (20-án) háromnegyed 10 órakor Piac-utca 42. sz. háznál — temetésen megjelenni sziveskedjenek.

— **Eltűnt joghallgató.** Tegnap jelentést tettek a rendőrségnek, hogy Szabó Ernő 27 éves volt jogász, ki Olah Géza végrehajtó mellett, mint tollnok volt alkalmazásban, e hó 12-én eltűnt Burgondia 9. szám alatti lakásáról és azóta nyoma veszett. Hozzá tartozói azt hiszik, hogy öngyilkosságot követett el. Az eltűnt fiatal ember erős magas termetű, fekete haju, barna szemű, hosszas arcu. Igen elegánsan öltözik. A rendőrség országszerte körözi.

— **A debreceni iparos ifjuság** önképző egylete, folyó év márcus hó 1-én, délután 3 órakor, a saját helyiségében közgyűlést tart, melyre a tagok és érdekeltek meghívotnak. Tisztelettel az elnökség.

— **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: özvegy Nagy Andrásné ref. 84 éves, Pellei Eszter ref. 1 hónapos, Benedek Gyula ref. 68 éves.

— **Szives tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek az „Angol Királynő” átvétele alkalmával, hogy azt a mai kor igényeinek megfelelően teljesen modernül újonnan berendeztem. Ugy a kávéházat, szállodát, valamint az éttermet. Naponta zeneestély. Színház után állandóan friss ételekről és italokról gondoskodom. Éttermemben elsőrendű francia és magyar konyha. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem, tisztelettel az „Angol Királynő” szálloda bérletje Kaszás János.**

— Gyártelepnek alkalmas helyen a kis vasut menőn, 1100 négyzetméterig igen jó karban levő, vénkerti 75. számú szőlőskert lakható épülettel eladó. Értekezni lehet a kiadóhivatalban.

— Lakás kerestetik. A Debreceni Gazda-Kör részére 6-7 szobás nagy lakás kerestetik. Ajánlatok Polgári Bálint szervező bizottsági elnökhöz Nap-utca 6 szám alá intézendők.

Várandós állapotban

lévő anyáknak nincs jobb barátjuk, mint a SCOTT-féle Emulsió. Testi gyengeség és bágyadság ha kinozza őket, úgy a SCOTT-féle Emulsió épp oly esodáló, mint kielégítő hatással jár. **Uj erőt és új életkedvet**

kölesönöz a SCOTT, mint a várásitall lenne. De még több örömet okoz a szülőknek, ha a csecsemő megszületik, mert egészséges színében és erős formáiban a szülők különösen gyönyörködnek. Ez onnan van, mert az anya által bevett

Scott-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt kérjük figyelembe venni.

a gyermeket is táplálta s erősítette, szóval mindkettőre a legkellendőbb hatást gyakorolta. Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógytárban.

Az erdő halottja.

Holttest a fán.

Öngyilkosság az erdőben.

— február 20.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni Nagyerdő téli esendjét szokatlan esemény zavarta meg tegnap. A hatóság emberei sürgősségre hívták az erdő egyik legelgályatottabb helyén, egy félig dermedt férfi hulla körül.

A Nagyerdő, a régi koresolyapálya háta mögött az arra cirkáló rendőrök ugyanis tegnap reggel egy tolgófára felakasztva egy férfi hullát találtak, amely a hidegtől már félig meg volt fagyva.

A rendőrök azonnal telefonon jelentették az esetet a bűnügyi osztálynak, honnan Bardócz rendőrbiztos, dr. Balkányi Emil orvossal azonnal a helyszínre siettek. Az orvos megvizsgálta a halottat és konstata, hogy a halál a felfedezés előtt 10-12 órával következett be.

Megállapították még azt is, hogy kétségkívül öngyilkosság forog fenn, amelyet a szerencsétlen fiatalember megelőző este követett el úgy öt-hat óra tájban.

Az öngyilkos zsebeiben egyáltalában nem találtak semmiféle irást. Zsebei teljesen üresek voltak. Külseje iparos munkást árult el, bár öltözéke eléggé választékos volt. A kalapjában egy amerikai cég bejegyzése volt látható a következőkben:

Jakó Berenfeld

Premisló.

Öltözéke rövid téli kabát, kaamgarn mellény és kabát s magyar szabásu nadrágból áll. Arca hosszukas, orra hegyes, szemek kékek, bajusza, haja barna.

A személyleírás folvétele után a holttestet szállították a közpórház hullaházába, hol közszemlére fogják kitenni, habár az agnoszkálásnak aligha lesz meg a kellő eredménye.

Legvalószínűbb még az a feltevés, hogy az öngyilkos amerikai visszavándorló, kit itt valami keserűség ért és emiatt kereste a halált.

Távirat és telefon.

Értekezlet a házszabályok ügyében.

Budapest, február 19. A koalíciós pártok vezető férfiai ma délután értekezletet tartottak a házszabályrevízió ügyében. Az értekezleten jelen voltak a disszidens képviselők, melyre nézve több pontban megegyezés jött létre a képviselők között.

Kormányválság Spanyolországban.

London, február 19. A Daily Mail madridi tudósítója jelenti: Ojma spanyol pénzügyminiszter minden percben készen áll arra, hogy lemondását benyújtsa. Spanyolország pénzügyei nagyon szomorú állapotban vannak és a spanyol költségvetés bilancozása nagy nehézségekbe ütközik. Maura legnagyobb erőfeszítéssel dolgozik, hogy a politikai válságot megakadályozza, de sikertelenül, mert a pénzügyminiszter belátta tévedését és szabadabb akarja tenni az utat a helyreigazításokra. Ugy lehet, hogy a válság az egész kabinetre ki fog terjedni.

A disszidensek harcra készülnek.

Budapest, február 19. A disszidens képviselők ma este értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy a házszabályrevízióba nem mennek bele és ellene minden eszközzel harcolni fognak.

Közgazdaság.

Áru- és értéktőzsde.

— február 19. —

A határidőzlet.

A határidőzlet a jó időjárásra és realizálásokra gyenge volt, és az áruk 5-10 fillérrel olcsóbban zárultak. A forgalom élénk volt.

Az árak 50 kilogrammonként.

	Kezdete	Változás
Buza áprilisra 1908	1160	1151—1155
Buza októberre	1018	1009—1012
Rozs áprilisra	1017	1014—1015
Rozs októberre	876	871—872
Zab októberre	—	—
Zab áprilisra	776	771—772
Tengeri májusra 1908.	669	665—667

Budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde, miután a Magyar általános hitelbank közzétett mérlege a várakozásnak nem felelt meg, gyenge irányzattal foltt le és ennek következtében a többi árfolyamok szintén lemorzsolódtak.

A forgalom nagyon szűk keretben mozgott.

Csarnok.

Asszony-szerelem.

A „Debreczen“ eredeti regénye.

(Folyt.)

22

S jó az eféle az unalom ellen. Komolyan nem ment a dolog. Annának bizonyosan tetszett az ő rajongó szerelme, olykor-olykor talán mulatott is rajta.

Aztán mindössze két hétig tartott a dolog, mialatt négyszer-ötször látták egymást. Egy szerelmi regény, aminek csak bevezetése van és a folytatásra senki sem kíváncsi, mert ostobán és banálisra indult a dolog.

György éppen nem akart az asszony után futni. Még attól is félt, hogy talán eszen-gőn, hosszan és jókedvűen kacagna fel Anna, ha most a szeme elé kerülne, ő, az esetlen, szürke, tudós számár, aki sohasem tanult mást, csak filozofiat és azt sem tudja eléggé. Amint hogy falun jó a legolesőbb perkálruha is.

Április közepén levelet kapott György Budapestől Ilvér Tamástól, hogy jön és meglátogatja, ha ugyan még meg nem halt. Ez a levél egy kissé felrázta álmodozó lustaságából. Szokatlanul élénk lett, körülnézte a házat, a bérésyereket elparancsolta a pitvarból, ahol egymás fején verekedtek, este mikor hazakerült az öreg a gazdaságból, hát künn várta a tanyaudvarban. Az öreg Ubul nagy szemeket vetett rá. (Voltaképpen alig látták egymást egy héten.)

— Nos? Unatkozol, ugy-e — kérdezte leugorva a kocsiból. Sebesen beszélt és a homlokát dörgölte a kendőjével. — Unalom, unalom, — én ezt sohasem ismertem, sem az apám, sem a nagypám, de a fiam már igen. A föld nem hagy unatkozni. Dolog van vele, szántani, vetni, aratni. . . Nos?

György kedvetlenül billentette meg a vállát. Míg az öreg beszélt, az alkonyatba merült az ő rendes, álmos tekintetével.

— Bevégezted már? — kérdezte aztán.

— Be, be. Vele nem érdemes beszélni. Lusta, tekintetnélküli ember. Hát? . . .

És aztán együtt vacsoráztak. György elmondta a mondókáját, hogy Ilvér Tamás megérkezik, hát illendőségből neki bemutatja, tehát kéri szépen, ne káromkodjon az ismerkedési aktus alatt. És . . .

Az öreg már aludt a székén. Feje le-lógott, széles nagy melléből zuhogva tódult a levegő.

György csengetett a huszárnak.

Kilépett az udvarra.

A pusztai uri ház körül lombosan fe-küdt a nyári éjszaka. A hold még nem jött fel, a puha júniusi esőben, messze az udvar fenekéről elfojtott kacagás hangzott olykor. A cselédleányok mulatoznak a fészerekben.

György merően nézett maga elé. Hirte-len megfordult:

— Hát, ez volna az élet? . . . kérdezte fenhangon. Összerezent, süppedő léptekkel ment keresztül az udvaron; messze a nyire-ken túl a hold csuszott elő. György vette a kalapját és a botját és kifelé indult a mező-kön át.

Lehajtott fővel kullogott a szekérnyo-mon. A botjával az alvó füveket piszkálta; a hold fehér fátvolszóvetet dobott elő, rezgő sirás hangzott valamerről, lebbenő sóhaj, ezek az éj hangjai. A rozok fölött nesztelenül röpült a szárnyas egér, a nyiresből róka-ugatás huzódott ki.

Holdas nyári éjszakán Ubul György magában mormogott. Mikor mélyen gondolkozott, elfelejtkezett mindenről, olykor ener-gikusan rántotta szét a vállait, széles moz-dulatokat irt le a kezével, szenvedő, sápadt arcán indulatok jelentkeztek.

Ment és Ilvér Tamásra gondolt, aki im holnapután itt lesz és beszélni fog vele. Még az egyetlen ismerkedtek meg. Ilvert nem szerették a kollegái, mert strébernek tartot-ták, aki elnyeri előlük a pályadíjakat és a tanítványokat.

Ilvér a könyveket szerette, György is, hamar összebarátkoztak, végre együvé mentek lakni.

Ez a két fiatal mélyen összebarátkozott. Mindkettőjüknek voltak vágyai, álmok, melyek édesek és egyben elérhetetlenek voltak. Mert csak az az édes, aminek a lehetetlenség a látszata. A valószínűség sohasem édes annyira, mint egy lázas, röpülő álom, ami kiduzzasztja az izmokat s a vért az agyve-lőre kergeti.

György Soppenhauert és Nietzsét olvasta, Ilvér Tamás Hugó Viktort és Petőfit. Aztán a közös nyomoruság! Tul a hidakon laktak egy mézeskalácsosnénál. A szoba az udvarra nyílt, nyár volt és mintha a föld minden kloákája odatorkolódott volna ennek a kő-kaszárnyának udvarára. Sápadt, vézna gye-rekek futkároztak a fütelen kőköcskákön. A jókedvük is szomorú, a testük kores és szá-nalmasan elsatnyult.

(Folyt köv.)

A debreceni izr. hitközségtől.

Kóserhusszolgáltatási hirdetmény.

A debreceni izr. hitközség a kóserhús szükségletét korlátolt szabadverseny útján biztosítani óhajtván, felkéretnek tehát az erre vállalkozók, hogy ajánlataikat zárt borítékban legkésőbb 1908 március hó 5-én déli 12 óráig a hitközségi irodában (József kir. herceg utca 26. sz.) posta útján vagy személyesen elismervény ellenében adják be. A feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1908 február hó 16.

Az előjáróság.

Budai KIRÁLY keserűviz

elsőrangú hashajtó
kapható minden fűszerkereskedésben. Rendeléseknek eleget tesz az
Erzsébet-sósfürdő forrása
Budapest-Kelenföld. Telefon 40-84.

Női bajok, aranyér, kőszvény,

alhasi bántalmak, ált. vérbőség, májbajok, és tulságos elhízás ellen páratlan hatással bír ott-honi használatra az

Erzsébet-só,
mely 1 kg. dobozokban kapható drogériákban, gyógyszerárakban és nagyobb fűszerkereskedésekben. Vidéki rendeléseknek pontosan eleget tesz az
Erzsébet-sósürdő Igazgatósága
Budapest-Kelenföld. Telefon 40-84.

1517., 188., 1518., 2089-1908

Árverési hirdetmény.

A Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező Bégánycapszék f. évi február hó 28. napján délelőtt 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek három évre bérbe adjatik.

Az árverési feltételek a számvevői hivatalban megtekinthetők.

Debreczen, 1908 február 17-én.

A városi tanács.

Ha pénzkölcsönre van szüksége forduljon!

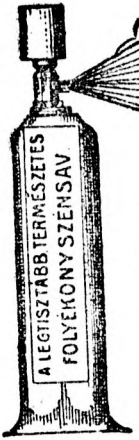
Klár Andor

bankirodájához DEBRECZEN, Miklós-utca 23. sz.
Telefon 445. sz.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

ujonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

szénsavat

világhírű buziasfürdői szénsavforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek egyéb iparcélokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziasfürdő ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben. Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. Elsőrendű asztali víz! Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-buziasfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziasfürdőn. Sürgőnycim: Muschong, Buziasfürdő. Interurban telefon 18. sz.

Ugyes helyi képviselők kerestetnek.

TÓTH GYULA

Debreczen, Piacz-utca 20.

Budweiszi és honi gyártmányu porcellán, valamint Meidinger köpeny- és öntött

vaskályhák,

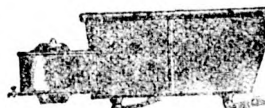
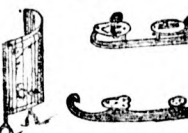
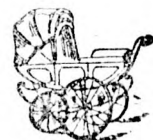
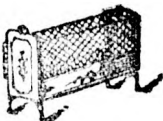
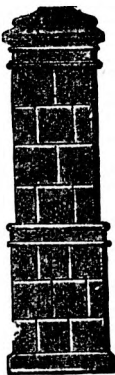
minden szerkezetű vas- és porcellán burkolatu konyhák.

Multiplicator hőfejlesztő konyhabetétek.

Vadászfegyverek és felszerelések, revolverek, hüvelyek és töltények. Lőpor áruda. Ujdonság! Browning rendszerű ismétlőfegyver 190 minta. Pisztolyok.

Szén- és fakosarak, melegvödők, fürdőkádak, vasbutorok, gyermekszékek és kocsik, mosdókészletek, fényezett konyhafelszerelések, gépmangorlók és facsarók gummi átvonattal.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Oh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak

Egger mellpasztilái

Megtajt ez az átkozott köhögés.

Éljen! Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek. — Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 filér. Fő- és szétküldési raktár: „Nádor” gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17. Kapható Debreczenben Balázs Ödön, L. Kovách Nándor, Koczián Dezső Mihálovits Jenő, Muraközi László, Radakovits Géza, dr. Rotschnek V. Emil Mauthner Alfréd Tóth Béla gyógyszerészeknél.

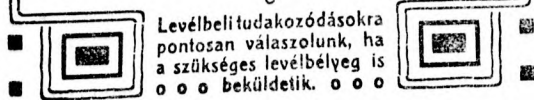
HIRDESSÜNK DEBRECZEN

az országos politikai napilapban. — Kiadóhivatal: Arany János-utca 2.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Jókarban levő gázluster megvételre kerestetik majus 1-re Cim a kiadóban.

A Kerekes-telegen 600 kvadrát föld azonnal eladó. Értekezni lehet Péterfia-utca 13. szám alatt.

Négy éves szép kis lányomat örökből ohajtánám adni jómódu családhoz. Cim a kiadóban.

Uri háznál butorozott utcai szoba dittingvált ur részére március 1-től kiadó. Cim megtudható a kiadóhivatalba. (1372)

Kiadó lakás és udvar a Tóczós-kertben a Wohl Miksa-féle földjével együtt kiadó 1908 május 1-re. Értekezhetni dr. Tervev Tamás ügyvéd tulajdonosnál Piac-u. 73. (1355)

Jó forgalmu üzlet T.-Lökön a fő-utcaán 20 éve fennálló divatáru, fűszer- és vegyes üzletet, trafik és italmérési engedéllyel egy üzlet mint lakási berendezésekkel, kedvező feltételekkel családi körülmények végett azonnal átadom. Bővebb felvilágosítást nyerhet a tulajdonosnál Friedmann Márton T.-Lök. 1290.

Villamos

felszerelési cikkeket, műszereket gyárt és árusít legelőször Debreczenben a debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat. —

FÖLTVÁRI L.
Kossuth-utca 1.
Telefon 168. sz.

3 szobás lakást keresek azonnali beköltözésre. Cim Fenyő, Zugó-utca 6. szám.

Kitűnő korcsma vegyes kereskedéssel, trafik, mézársszékkel biharmegyei nagyközségben olcsón eladó. Felvilágosítás Gottliebner-nál Debreczen Halköz 4.

Kiadó lakás öt szoba, előszoba fürdőszoba Egymalom-u. 4. sz. (1364)

Eladó nyaraló és nyaralónak való szőlő a nagyerdei köruton. Cim a kiadóban. 1364

Fürdő-kád, jókarban levő, alig használt állapotban eladó. Cim a kiadóban.

Két szobabutor konyha berendezéssel utazás miatt eladó. Ugyanott a lakás is azonnal átvehető. Péterfia-u. 15.

Irodának, üzletnek, lakásnak kiadó utcai lak Hunyadi-u. 19. (1391)

Utcai

lapelárusítók

felvétetnek a kiadóhivatalban:
Debreczen, Aranv János-utca 2. sz.

A Mezőgazdasági Bank

mint szövetkezet.

DEBRECZEN, Piac-u. 38. sz. (főposta mellett).

Kölcsönöket

folyósít kezességi jótállás, betáblázás, életbiztosítási kötvény vagy értékpapír fedezet mellett.

Debreczen 1908 január hó.

Az igazgatóság.

Villamos világítás és erőátvitel.

Fényes világítás a dr. Wolfram lámpákkal. Lakások, kávéházak és vendéglők, üzletek, kirakatok részére. Berendezések szolid és a legkiválóbb szakszerűséggel készülnek. T. e. megrendelőimnek a Dr. Just Wolfram lámpákat félárban adom. A legjobb hazai gyártmányu Motorok nálam rendelhetők meg. Telefon, szobacsengő bevezetések jutányos áron 802

Fazekas Imre

Villamos-Világítási és Erőátviteli Vállalat, az egyesült izzólámpa villamossági r. t. képviselője. Iroda és raktár Piac-u. 77. Telefonsz. 567.

Naponta friss SZIMON-féle

Szultán-keverék

Pörköltkáv

1. számú kilója K. 5—, 2. sz. kl. K. 4-60, 3. számú K. 4—, 4. számú K. 3-20, 5. számú K. 2-80. Pörkölésre csakis a legkiválóbb és tiszta ízű kávékat használom. Vidéki rendeléseknél csomagolás ingyen; 5 klg. vételéről bérmentve.

Szimon István

főüzlet: BUDAPEST, Váci-körút 12. Fiók üzletek: Váci körút 60., Teréz körút 23.

Tüzifa eladás.

A székelyhidi uradalomnál 1906—7. vágású elsőrendű cserhasáb tűzifa wagononként (100 q) Apát-kereszturi állomásnál kocsi rakva 130 (egyszázharminc) koronáért eladó.

A vasuti fuvardíj kocsinkint Apátkereszturi állomástól Bihardiószegig kor. 18-74, Gyapolyig 21-74, Paptamásiig 23-74, Biharig 26-74, Nagyváradi 30-74, Debreczenig 34-74, Szoboszlói 39-74, Kabáig 45-74, Püspökladányig 50-74, Karczagig 53-74, Kisujszállásig 58-74, Mezőkeresztesig 37-74, Berettyó-Ujfaluig 40-74, Bárándig 47-74, Cséffáig 42-74, N.-Szalontáig 45-74, Sarkadig 50-74. Gyuláig 53-74, B.-Csabáig 58-74, Horgosig 85-74, Szabadkái 90-74, Zomborig 102-74, Érselindig 17-74, Érmihályfalváig 22-74, Nyirábrányig 29-74, Vámos-Péresig 29-74, Hajduhadház 39-74, Ujfehértó 45-74, Császárszállás 47-74, Nyiregyháza 47-74.

A rendelések a székelyhidi uradalom számtartó hivatalához intézendők és pedig az összeg előleges megküldése mellett. 1185

Nyomatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Donogán és Somossy

Debreczen, kistemplombazár.

Báli idényre

csipke ruhák, batist ruhák, legdivatosabb seiyem kelmék. Francia himzett batistok. Óriási választék!

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.

debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál.

Villagítótestek, csillárok és szerelvények és váiasztóka.

Telefon szám: 568 1063

Aki

olcsón vásárolni,
akar

keresse fel most az

Ott Károly

utóda fizetését KOSSUTH-UTCA, a városház alatt. — Csipkek, szalagok, női pipere és béléssaruk, ruhadíszek, kézimunka kellékek, férfiingek és nyakkendők, virágok, divatpárnák, alsószyoknyák, harisnyák és szabókellékek rendkívül olcsó lezártított árak mellett.

Ott Károly u.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-

ojtásokat, heréléseket, tu-

berkulinozasi eljárásokat,

állatbiztosításokat, állat-

állományok rendszeres

évi felügyeletét, kosmeti-

kai operatiokat.

Debreczen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.